

SERBEST MESLEK KAZANCI ELDE EDEN MÜKELLEFLER İÇİN VERGİ REHBERİ

ÜCRETSİZDİR

Ayrıntılı Bilgi İçin

www.gib.gov.tr

Bu Rehber, yayım tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıŐtır.

Mevzuat bilgilerine ve güncel haberlere, BaŐkanlıđımız;

- İnternet sayfasından,
- DođrulanmıŐ ve resmi sosyal medya hesaplarından,
- e-Posta bilgilendirme sisteminden,

ulaŐabilirsiniz.

2022 Yılına Ait Gelir Vergisi Beyannamenizi 1-31 Mart 2023 Tarihleri Arasında Defter Beyan Sisteminden Vermeyi Unutmayınız.

Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı

Şubat/2023

Yayın No: 458

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
1. SERBEST MESLEK FAALİYETİ VE SERBEST MESLEK KAZANCI	5
2. SERBEST MESLEK ERBABI	6
3. SERBEST MESLEK KAZANCININ TESPİTİ	6
4. SERBEST MESLEK FAALİYETİNDE BELGE DÜZENİ	8
5. SERBEST MESLEK KAZANCININ TESPİTİNDE HASILATTAN İNDİRİLECEK GİDERLER	9
6. SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA VERGİ TEVKİFATI	11
7. İŞ YERİ KİRA ÖDEMELERİNİN BANKA VEYA POSTA İDARESİ ARACILIĞIYLA YAPILMASI	13
8. SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA İSTİSNA	13
8.1. Telif Hakkı ve İhtira Beratı Kazanç İstisnası	13
8.2. Sergi ve Panayır İstisnası	14
8.3. Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası	14
9. SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA GEÇİCİ VERGİ	15
10. SERBEST MESLEK KAZANÇLARININ BEYANI VE BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILACAK İNDİRİMLER	16
10.1. Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi	16
10.2. Diğer İndirimler	18
11. ZARAR MAHSUBU	20
12. UYGULANACAK VERGİ TARİFESİ	21
13. YILLIK BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER	22

14. BEYANNAMENİN VERİLME ZAMANI VE ŞEKLİ	22
15. VERGİNİN ÖDENME ZAMANI VE ŞEKLİ	23
16. GELİR VERGİSİNDE MAHSUP VE İADELER	24
16.1. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin Mahsup ve İadesi	25
16.1.1. Beyanname Üzerinden Hesaplanan Vergiden Mahsup ve Kalan Kısmın İadesi	25
16.1.2. Mahsuben İade	25
16.1.3. Nakden İade	26
16.2. Geçici Verginin Mahsubu ve İadesi	29
16.2.1. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin Geçici Vergiye Mahsubu	30
16.3. İade Talepleri Başvuru Şekli	30
16.4. Gelir/Kurumlar Vergisi Standart İade Sistemi (GEKSİS)	31
17. DEFTER – BEYAN SİSTEMİ	32
18. DİĞER HUSUSLAR	33
18.1. Bildirim Yükümlülüğü	33
18.1.1. İşe Başlama	34
18.1.2. Değişiklikler (Adres Değişikliği, İş Değişikliği, İşletmede Değişiklik)	34
18.1.3. İş Bırakma	34
18.2. Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü	35
18.3. Tevsik Zorunluluğu	35
19. SERBEST MESLEK KAZANCININ BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEKLER	36

GİRİŞ

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre, gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tabidir. Gelir vergisine tabi gelir unsurları; ticari kazanç, zirai kazanç, ücret, serbest meslek kazancı, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ve diğer kazanç ve iratlardan oluşmaktadır.

Bu Rehberde, 2022 yılında serbest meslek kazancı elde eden mükelleflerin vergilendirilmesine yönelik olarak; serbest meslek kazancının tanımı, özellikleri, tespiti ve serbest meslek kazancından telif hakkı ve ihtira beratı kazanç istisnası, indirilebilecek giderler, Defter Beyan Sistemi üzerinden beyannamenin verilme zamanı ve verginin ödenmesi ile serbest meslek kazancının beyanına ilişkin açıklamalara ve örneklere yer verilmiştir.

1. SERBEST MESLEK FAALİYETİ VE SERBEST MESLEK KAZANCI

Serbest meslek faaliyeti, sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari niteliği olmayan işlerin işverene bağlı olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır. Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler ile kolektif, adi komandit ve adi şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar da serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyetinin bir işverene tabi olarak yapılması halinde, elde edilen gelir ücret geliri olur.

2. SERBEST MESLEK ERBABI

Serbest meslek faaliyetini kendi nam ve hesabına, mutad meslek halinde ifa eden; avukat, doktor, diş hekim, veteriner hekim, mimar, mühendis, müşavir, serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir, danışman, ressam, yazar, bestekar, kimyager, noter, ğretmen, artist, menajer, senarist, yönetmen, ebe, sünnetçi, arzuhalci, rehber ve sağlık memuru vb. kişiler serbest meslek erbabıdır.

Aşağıda yer alan işleri yapanlar da serbest meslek erbabı sayılmaktadırlar:

- Gümrük komisyoncuları, bilumum borsa ajan ve acenteleri, noterler, noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar.
- Bizzat serbest meslek erbabı tarifine girmemekle beraber serbest meslek erbabını bir araya getirerek teşkilat kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle veya sair suretlerle serbest meslek kazancından hisse alanlar.
- Dava vekilleri, müşavirler, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticar ve meslek işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları.
- Vergi Usul Kanununun 155 inci maddesinde belirtilen şartlardan en az ikisini taşıyan ebe, sünnetçi, sağlık memuru, arzuhalci, rehber gibi mesleki faaliyette bulunanlar.
- Serbest meslek faaliyetinde bulunan kolektif ve adi şirketlerde ortaklar, adi komandit şirketlerde komandite ortaklar.
- 5510 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesi uyarınca anılan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında; sigortalı sayılan hekimler ile tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olan kişiler.

3. SERBEST MESLEK KAZANCININ TESPİTİ

Bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve aylar ile diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan (denen) giderler indirildikten sonra kalan fark serbest meslek kazancıdır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları da serbest meslek kazancına ilave edilir.

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde, alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki müspet fark kazançta ilave edilir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara harcanan para ve ayınlar serbest meslek kazancı sayılmaz.

Serbest meslek erbabı "Serbest Meslek Kazanç Defteri" tutmak zorundadır. Kolektif, adi komandit ve adi şirketler de mesleki kazançlarını Serbest Meslek Kazanç Defteri üzerinden tespit ederler. Bu şirketlerin bilanço esasına göre tuttukları defterler serbest meslek kazanç defteri yerine geçer. Serbest meslek kazanç defterine işlemlerin günü gününe kaydedilmesi zorunludur.

Serbest meslek erbabı için nakden tahsil edilmemiş olmasına rağmen, aşağıda belirtilen bazı haller de tahsil olarak kabul edilmektedir:

- Serbest meslek erbabının haberdar olması şartıyla; kendi adına, kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması,
- Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir şahsa temlikli veya müşterisine olan borcu ile takası da

tahsil hükmündedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.

4. SERBEST MESLEK FAALİYETİNDE BELGE DÜZENİ

Serbest meslek faaliyetinde bulunan serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha “Serbest Meslek Makbuzu” düzenlemek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak zorundadır.

509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yapılan düzenlemeler kapsamında, vergiden muaf olmayan serbest meslek erbabınca düzenlenen serbest meslek makbuzları, 1/6/2020 tarihinden itibaren elektronik serbest meslek makbuzu (e-SMM) olarak düzenlenecektir.

1/2/2020 tarihinden (bu tarih dahil) itibaren faaliyete başlayacak olanların ise; işe başladıkları ayı izleyen 3 üncü ayın sonuna kadar e-Serbest Meslek Makbuzu düzenlemeleri zorunludur.

Hekimler ve veterinerlerce 379 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği kapsamında POS (Hekim POS) cihazları e-SMM Uygulamasına geçenler için sadece tahsilat işlemlerinde kullanabilecek olup, bu cihazlardan yapılan tahsilatlar sonrasında da mutlaka e-SMM düzenlemesi gerekmektedir. Bununla birlikte, EFT-POS özellikli YN ÖKC kullanan mükellefler, istemeleri halinde söz konusu cihazlardan ÖKC Bilgi Fişi (e-SMM Bilgi Fişi) almak ve banka işlem bilgilerine e-Serbest Meslek Makbuzu üzerinde yer vermek suretiyle, düzenlenen bilgi fişini e-Serbest Meslek Makbuzunun kâğıt çıktısı yerine kullanabileceklerdir.

Ayrıca, mesleki faaliyetlerine ilişkin olarak, 213 sayılı Kanun kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar için malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami 7 gün içinde gider pusulası düzenlemeleri gerekmektedir. Malın veya

hizmetin bedelinin, bahse konu süre dâhilinde satıcıya; banka, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. veya 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca gider pusulasında bulunması zorunlu bilgileri ihtiva edecek şekilde düzenlenen belgeler (dekont, makbuz gibi), gider pusulası yerine geçtiğinden, bu durumda ayrıca gider pusulası düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

5. SERBEST MESLEK KAZANCININ TESPİTİNDE HASILATTAN İNDİRİLECEK GİDERLER

Serbest meslek kazancının tespitinde hasıllattan indirilecek giderler şunlardır:

- Mesleki kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesiyle ilgili genel giderler.

İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler.

Örnek: Mimar olarak faaliyet yürüten Mükellef (B), 2022 takvim yılında hem ikamet etmek hem de mimarlık faaliyetini icra etmek üzere kiraladığı daire için yıllık 240.000 TL kira bedeli ve 60.000 TL tutarında aydınlatma, ısıtma, su gideri ödemiştir. Bu durumda mükellef (B) 240.000 TL kira bedelinin tamamı ile aydınlatma, ısıtma, su giderlerinin yarısı olan 30.000 TL'yi 2022 takvim yılı serbest meslek kazancından indirebilecektir.

İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.

Örnek: Mükellef (C), ikamet etmek ve avukatlık faaliyetini yürütmek üzere 2022 takvim yılında 1.000.000 TL'ye daire satın almıştır. Söz konusu daire için normal

amortisman usulüne göre hesaplamış olduğu yıllık (1.000.000 x %2) 20.000 TL amortisman giderinin yarısı olan 10.000 TL'yi serbest meslek kazancının tespitinde indirim konusu yapabilecektir.

- Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müstemilatındaki iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (bu primlerin ve aidatın geri alınmamak üzere Türkiye'de kâin sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla) ile demirbaş olarak verilen giyim giderleri.
- Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri (seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla).
- Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dâhil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar. Ancak özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi (2022 yılı için 230.000 TL, 2023 yılı için 500.000 TL), söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hâllerde, amortisman tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan (2022 yılı için 430.000 TL, 2023 yılı için 950.000 TL) binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.
- Kiralanan veya envantere dâhil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (Taşıt giderlerinden kasit genel olarak taşıtların tamir, bakım, yakıt gibi giderleridir.). Ancak binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'lik (2022 yılı için 8.000 TL, 2023 yılı için 17.000 TL) kısmı ile binek otomobillerinin iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en

fazla 115.000 TL'lik (2022 yılı için 200.000 TL, 2023 yılı için 440.000 TL) kısmı gider olarak dikkate alınabilir.

- Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller.
- Mesleki faaliyetin ifası için ödenen mal ve hizmet alım bedelleri.
- Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar.
- Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar.
- Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve sözleşmeye göre ödenen tazminatlar.

Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar gider olarak indirilemez.

6. SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA VERGİ TEVKİFATI

Serbest meslek faaliyetiyle uğraşanlara (noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç) yapılan ödemeler (arızı serbest meslek faaliyeti nedeniyle yapılan ödemeler dâhil) esnasında ödemeyi yapanlar tarafından gelir vergisi tevkifatı (kesintisi) yapılması gerekir.

Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

a) Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesi kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden %17,

b) Diğerlerinden %20,

oranında kesinti yapılır. Bu kesinti, bir ön vergileme olup, yıllık beyannamede hesaplanan vergiden mahsup edilecektir.

Arızı serbest meslek kazançları için istisna haddi altında kalan (2022 yılı için 58.000 TL, 2023 yılı için 129.000 TL) kazançlardan yapılan gelir vergisi tevkifatı ile serbest meslek kazanç istisnası kapsamına giren ve gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir dilimindeki tutarı (2022 yılı için 880.000 TL, 2023 yılı için 1.900.000 TL) aşmayan kazançlardan yapılan gelir vergisi tevkifatı nihai bir vergilendirme olmaktadır.

Avrupa Birliği organlarıyla akdedilen anlaşmalar çerçevesinde proje karşılığı sağlanan hibelerle (18/4/2013 tarihinden önce sağlanan hibeler dâhil) finanse edilen ve yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden, Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 84 üncü maddeye istinaden 18/4/2013 tarihinden itibaren vergi kesintisi yapılmaz. Söz konusu hibelerle gerçekleştirilecek projelere ilişkin olarak bu fondan yapılan harcamalar, gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider ve maliyet olarak dikkate alınmaz.

7194 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeye göre, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine eklenen fıkra ile mahkemelerce veya icra ve iflas müdürlüklerince karşı tarafa yükletilen, avukatlara ait olan ve serbest meslek kazancına dâhil edilmesi gereken vekalet ücretleri üzerinden, kimlerin tevkifat yapmakla yükümlü olduğu hususuna açıklık kazandırılmıştır. Buna göre gelir vergisi tevkifatı, İcra ve İflas Kanunu ile Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini (icra ve iflas müdürlüklerine yatırılanlar dâhil) ödeyenler tarafından yapılacaktır.

7. İŞ YERİ KİRA ÖDEMELERİNİN BANKA VEYA POSTA İDARESİ ARACILIĞIYLA YAPILMASI

İş yeri kiralamalarında miktar sınırlaması olmaksızın kira ödemelerinin banka veya PTT tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Banka veya PTT aracı kılınmak suretiyle, para yatırma veya havale, çek veya kredi kartı gibi araçlar kullanılmak suretiyle yapılan tahsilat ve ödemeler karşılığında dekont veya hesap bildirim cetvelleri düzenlendiğinden bu belgeler tevsik edici belge olarak kabul edilecektir. Bankaların internet şubeleri üzerinden yapılan ödeme ve tahsilatlar da aynı kapsamdadır.

8. SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA İSTİSNA

8.1. Telif Hakkı ve İhtira Beratı Kazanç İstisnası

Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının;

- Şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak,
- Kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak,
- Bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak,

suretiyle elde ettikleri kazançlar, serbest meslek kazancı olup gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler istisnaya dâhildir. Yukarıda yazılı kazançların arızî olarak elde edilmesi istisna hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmez. Serbest meslek kazançları istisnasının, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye etkisi yoktur.

Örneğin; bir yazarın, kadrolu olarak çalışmadığı bir dergide yayınlanan makalesinden elde ettiği gelir serbest meslek kazancı olup, istisna kapsamındadır. Fakat bu işi aynı dergide kadrolu çalışarak yapması durumunda, bu faaliyet karşılığında alınan bedel ücret olacaktır.

193 sayılı Kanunun 18 inci maddesi kapsamında elde edilen ve aynı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 880.000 TL, 2023 yılı için 1.900.000 TL) aşan kazançlar için bu istisnadan yararlanılması mümkün bulunmamaktadır. Bu durumda olanların, 94 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur. Yılı sonu itibarıyla 18 inci madde kapsamında elde edilen kazançlar toplamının söz konusu tutarı aşması halinde, elde edilen kazançların tamamı yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir.

8.2. Sergi ve Panayır İstisnası

Dar mükellefiyete tabi olanların, hükümetin izniyle açılan sergi ve panayırlarda yaptıkları serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

8.3. Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla 29 (yirmi dokuz) yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının

yıllık 75.000 TL'ye kadar olan kısmı aşağıdaki şartlar dâhilinde gelir vergisinden istisna tutulmaktadır.

İstisnadan yararlanılabilmesi için;

1. Mükelleflerin işe başlamayı kanuni süresi içerisinde bildirmeleri,
2. İşte bilfiil çalışılması ya da işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.),
3. Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması hâlinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla anılan madde kapsamındaki şartları taşıması,
4. Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hâli hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması,
5. Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması,

gerekmektedir.

Bu istisnanın, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye etkisi yoktur.

9. SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA GEÇİCİ VERGİ

Geçici vergi, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla serbest meslek kazancı üzerinden %15 oranında hesaplanır.

2022 yılı vergilendirme dönemine ilişkin verilecek beyannamelerde geçerli olmak üzere 7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ilgili hesap döneminin ilk dokuz ayı için belirlenen üçer aylık dönemlerine

ilişkin olarak ödenen geçici vergi yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

Mahsup işleminin yapılabilmesi için, tahakkuk ettirilmiş geçici verginin ödenmiş olması gerekmektedir. Geçici vergi dönemleri itibarıyla tahakkuk ettirilmiş, ancak ödenmemiş bulunan geçici verginin yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden mahsup edilmesi mümkün değildir.

DÖNEMLER	BEYAN VE ÖDEME ZAMANI
Ocak-Şubat-Mart	17 Mayıs
Nisan-Mayıs-Haziran	17 Ağustos
Temmuz-Ağustos-Eylül	17 Kasım

10. SERBEST MESLEK KAZANÇLARININ BEYANI VE BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILACAK İNDİRİMLER

10.1. Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olan uyumlu mükelleflerin yıllık gelir vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir vergisinden indirilir.

Söz konusu indirimden faydalanmak için belirlenen şartlar, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 121 inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre mükelleflerin;

- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,

- (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde kesinleşmiş olması koşuluyla vergi beyannamelerindeki vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Kesinleşen tarhiyatların, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl için geçerli olan, yıllık indirim tutar sınırının %1'ini aşmaması durumunda bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),
- İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (Ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi hâlinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10'unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması hâlinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden on beşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer'i alacaklar dâhil) 1.000 TL'nin üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,

şarttır.

Hesaplanan indirim tutarı, her hâl ve takdirde 4.400.000 Türk lirasından fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.

Vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti hâlinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler, vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edilir.

Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.

10.2. Diğer İndirimler

Serbest meslek erbabı, kazanç temin etmemiş olsa bile yıllık beyanname vermek zorundadır. Gelir vergisi beyannamesinde indirimlerin yapılabilmesi için; yıllık beyanname ile bildirilecek bir gelirin bulunması ve yapılacak indirimlerin ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıması gerekmektedir.

İndirim konusu yapılacak tutarın hesaplanmasında beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır.

Serbest meslek kazancından indirim konusu yapılabilecek hususlar şunlardır:

- Hayat/şahıs sigorta primleri,
- Eğitim ve sağlık harcamaları,
- Engellilik İndirimi (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı da yararlanır.),

- Beyan edilecek gelirden sınırlı olarak indirilebilecek bağış ve yardımlar ile tamamı indirilebilecek bağış ve yardımlar,
- Sponsorluk harcamaları,
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan ayni ve nakdi bağışlar,
- İktisadi işletmeleri hariç, Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımlar,
- Türkiye'den yurt dışı mukim kişi ve/veya kurumlara verilen hizmetlerden sağlanan kazançlara ilişkin indirim,
- Korumalı iş yeri indirimi,
- Bireysel katılım yatırımcısı indirimi,
- 5746 sayılı Kanun kapsamındaki Ar-Ge ve tasarım indirimi,
- Diğer kanunlara göre tamamı indirilecek bazı bağış ve yardımlar;
 - ◆ 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - ◆ 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan bağışlar,
 - ◆ 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - ◆ 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - ◆ 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
 - ◆ 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre bağış ve yardımlar,
 - ◆ 3388 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,
 - ◆ 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre yapılan bağışlar,
 - ◆ 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununa göre kurulan ormanlarda, ağaçlandırma, bakım ve koruma masrafları,
 - ◆ 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

- ◆ 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,
- ◆ 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,
- ◆ 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,
- ◆ 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.

11. ZARAR MAHSUBU

Gelirin toplanmasında gelir unsurlarından bazılarında doğan zararlar (Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan doğanlar hariç) diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilir.

Bu mahsup neticesinde kapatılmayan zarar kısmı, müteakip yılların gelirinden indirilir. Arka arkaya beş yıl içinde mahsup edilmeyen zarar bakiyesi müteakip yıllara devredilemez.

Tam mükellefiyete tabi kişiler, yurt dışı faaliyetlerinden doğan zararlarını, faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve raporun aslı ve tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde mahsup edebileceklerdir.

Türkiye'de mahsup edilen yurt dışı zararın, ilgili ülkede de mahsup edilmesi halinde, Türkiye'de beyannameye dâhil edilecek yurt dışı kazanç, mahsuptan önceki tutar olacaktır.

Türkiye'de gelir vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazanç ve iratlardan mahsup edilmez.

Geçmiş yıllarda oluşan ve mahsup edilemeyen zararların cari yıl kazançlarından mahsubu mümkündür. Arka arkaya 5 yıl içinde mahsup edilmeyen zarar bakiyesi takip eden yıllara devredilemez.

Envantere dâhil olmayan gayrimenkullerin satışından doğan zararların mahsubu mümkün değildir.

12. UYGULANACAK VERGİ TARİFESİ

Gelir Vergisi Kanununa göre; 2022 yılında elde edilen gelirlere aşağıda yer alan vergi tarifesi uygulanarak gelir vergisi hesaplanır.

Gelir vergisine tabi gelirler;	
32.000 TL'ye kadar	%15
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	%20
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL (ücret gelirlerinde 250.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL), fazlası	%27
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'nin 250.000 TL'si için 61.000 TL), fazlası	%35
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 281.500 TL), fazlası	%40
oranında vergilendirilir.	

2023 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınacak vergi tarifesi, 323 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

13. YILLIK BEYANNAMEYE EKLENECEK BELGELER

Serbest meslek faaliyetinde bulunan mükellefler, “Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi-1001 A” ve beyannamenin son bölümündeki “Performans Verileri (Bilgileri)” tablosu ile “Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi Eki”nde yer alan “Serbest Meslek Kazançlarına İlişkin Bildirim” tablosunu dolduracaklardır.

Serbest meslek faaliyetinden elde edilen kazanç dışında bir gelirin bulunması halinde, bu kazançlara ait diğer tablolar da doldurulacaktır.

Ayrıca beyannameye;

- Yabancı ülkelerde ödenen vergi varsa, ödenen bu vergilere ilişkin belgeler,
- Kesinti yoluyla ödenen vergilere ilişkin belgeler (beyannameye gösterilen gelire dâhil kazançlardan kesilen vergi varsa),

eklenecektir.

14. BEYANNAMENİN VERİLME ZAMANI VE ŞEKLİ

2022 yılında elde edilen serbest meslek kazancının, Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ile **1-31 Mart 2023** tarihleri arasında beyan edilmesi gerekmektedir.

Yıllık gelir vergisi beyannamesi, kayıtlı bulunulan vergi dairesine **Defter-Beyan Sistemi** üzerinden elektronik ortamda gönderilir.

Defter-Beyan Sistemi kapsamındaki mükelleflerin Sistemi kullanmaya başladıkları döneme ilişkin tüm beyannamelerini Sistem üzerinden gönderme zorunluluğu bulunmaktadır.

Serbest meslek erbabı;

- Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi,
- Katma Değer Vergisi Beyannamesi,
- Geçici Vergi Beyannamesi,
- Muhtasar Beyanname,
- Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi,
- Damga Vergisi Beyannamesini,

Defter-Beyan Sistemi üzerinden gönderecektir.

Ayrıca bu mükelleflerin;

- Takvim yılı içinde memleketi terk etmesi halinde, memleketi terkten önceki 15 gün içinde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanda bulunması gerekmektedir.
- Takvim yılı içinde ölümü halinde, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde vefat eden kişi namına varislerce yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanda bulunulması gerekmektedir. Ölüm halinde, kıst döneme ait beyannamenin elektronik ortamdan (Defter-Beyan Sisteminden) gönderimi mümkün bulunmaktadır.

15. VERGİNİN ÖDENME ZAMANI VE ŞEKLİ

2022 yılı kazançlarına ilişkin olarak verilecek yıllık beyannameler üzerinden hesaplanan gelir vergisinin **Mart** ve **Temmuz** aylarında **iki eşit taksit** olmak üzere;

- Birinci taksitin damga vergisi ile birlikte **31 Mart 2023** tarihine kadar,
- İkinci taksitin ise **31 Temmuz 2023** tarihine kadar,

ödenmesi gerekmektedir.

Memleketi terk ve ölüm gibi mükellefiyetin kalkmasını gerektiren durumlarda, beyan üzerine tarh edilen vergiler beyanname verme süreleri içinde ödenecektir.

Ödemeler;

● Başkanlığımıza ait www.gib.gov.tr internet sitesi (İnteraktif Vergi Dairesi ve GİB Mobil Uygulaması) üzerinden;

- ◆ **Başkanlığımızca belirlenen tutarlar dahilinde**, anlaşmalı bankaların kredi kartları ile
- ◆ Anlaşmalı bankaların banka kartları veya banka hesabından,
- ◆ Yabancı ülkede faaliyet gösteren bankaların; kredi kartları, banka kartları ve diğer ödeme yöntemleri ile

● Anlaşmalı bankaların;

- ◆ Şubelerinden,
- ◆ Alternatif ödeme kanallarından (İnternet Bankacılığı, Telefon Bankacılığı, Mobil Bankacılık vb.),

● PTT işyerlerinden,

● Tüm vergi dairelerinden,

yapılabilmektedir.

16. GELİR VERGİSİNDE MAHSUP VE İADELER

252 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, tevkif yoluyla kesilen vergilerin yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden mahsubu ve kalan kısmın iadesi, geçici verginin mahsup ve iadesi ile bu vergilere ait vergi hatalarından kaynaklanan iade işlemlerine ilişkin düzenleme ve açıklamalar yer

almakta olup 6 Ekim 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 315 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 252 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde bazı değişiklikler yapılmıştır.

16.1. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin Mahsup ve İadesi

Yıllık beyannamede gösterilen gelire dâhil kazanç ve iratlardan Gelir Vergisi Kanununa göre kesilmiş bulunan vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir, mahsubu yapılan miktar gelir vergisinden fazla olursa aradaki fark vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine red ve iade edilir.

16.1.1. Beyanname Üzerinden Hesaplanan Vergiden Mahsup ve Kalan Kısımın İadesi

Yıllık beyanname ile beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif yoluyla kesilen vergiler mahsup edilir. Mahsup işleminin yapılabilmesi için, tevkif yoluyla kesilen verginin beyannameye dâhil edilen gelire ilişkin olması gerekmektedir. Mükelleflerin kesintiyi yapan vergi sorumlularına ait bilgiler ile yıl içinde yapılan tevkifatlarla ilişkin tabloyu yıllık beyannamelerine eklemeleri yeterli olacaktır.

16.1.2. Mahsuben İade

Tevkif yoluyla kesilen vergilerin yıllık beyannamedeki mahsuplar sonunda kalan kısmının diğer vergi borçlarına mahsup talebi, tutarına bakılmaksızın ve inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir. Mahsup talebinin 429 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekindeki iade talep dilekçesi (1A) ile yapılması gerekmektedir.

Mahsuben iade işlemi, aranan tüm belgelerin tamamlanması koşuluyla, yıllık gelir vergisi beyannamesinin verildiği tarih esas alınarak yerine getirilir.

Yıllık Gelir veya Kurumlar Vergisi beyannamesinin kanuni süresinde verilmemesi ya da sair nedenlerle ikmalen veya re'sen yapılan tarhiyatlar üzerine tahakkuk eden vergiler ile ilgili olarak daha önce tevkif yoluyla kesilen vergiler öncelikle tarhiyat aşamasında vergi dairesince dikkate alınarak yerine getirilir. Bu mahsuplar sonunda kalan kısım talep edilmesi halinde diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu durumda mahsup talepleri iade talep dilekçesinin (1A) ve eklerinin eksiksiz olarak vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarihten itibaren hüküm ifade eder. Bu tarihten itibaren mükelleflerin mahsubunu talep ettikleri vergi borçları için gecikme zammı uygulanmaz.

Mükellefler, ortağı buldukları adi ortaklık veya kolektif şirketlerin müteselsilen sorumlu oldukları vergi borçlarına da mahsuben iade talebinde bulunabilirler. Bu taleplerin yerine getirilebilmesi için, iade alacaklısı mükellefin muaccel hale gelmiş vergi borcunun bulunmaması ve mahsup dilekçesinde adi ortaklık veya kolektif şirketin hangi dönem borçları için mahsup talep edildiğinin belirtilmesi gerekir. Mükellefin muaccel hale gelmiş vergi borcunun bulunmaması halinde, iade alacağının sonraki dönemlerde muaccel hale gelecek vergi borçlarına mahsubu mümkündür. Bu taktirde mahsup talebi sonraki dönemlerde doğacak verginin tahakkuku ile hüküm ifade eder.

Mahsup taleplerinin yerine getirilmesinde, zamanaşımı hükümleri göz önünde bulundurulur.

16.1.3. Nakden İade

Nakden iade taleplerinin iade talep dilekçesi (1A) ile yapılması şarttır. Tevkif yoluyla kesilen vergilere ilişkin nakden iade edilecek tutarın 68.000 TL'yi (2023 yılı için 151.000 TL) geçmemesi halinde iade talebi, iade talep dilekçesi (1A) ile birlikte, bu dilekçenin "Nakden İadelere İlişkin Açıklamalar" kısmında yer alan eklenecek belgelerin eksiksiz ibraz edilmesi kaydıyla inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilir.

Bu kapsamda; serbest meslek kazancı elde edenler için tevkif yoluyla kesilen vergilerin vergi sorumlusu adına tahakkuk ettiğini gösteren belgenin onaylı örneğinin, iade işlemi gerçekleştirecek olan vergi dairesine iade talep dilekçesi (1A) ile birlikte ibraz edilmesi yeterlidir.

Buna göre, yapılacak nakden iade işlemlerinde tevkifat yapılan kişinin adı soyadı, vergi kimlik numarası (T.C. Kimlik numarası), ödemenin gayri safi tutarı ve yapılan tevkifatın tutarına ilişkin bilgiler ile tevkif yoluyla kesilen vergilerin ödenip ödenmediği hususunun vergi daireleri tarafından GİBİNTRANET/Yönetim Bilgi Sistemi (YBS) ekranından tespit edilebilmesi durumunda, bu bilgilere ilişkin belgeler mükelleflerden ayrıca kâğıt ortamında aranılmayacaktır.

Ancak, nakden iadeye ilişkin bilgilerin YBS ekranından tespit edilememesi durumunda belirtilen belgelerin dilekçe ekinde istenilmesine devam edilecektir.

Nakden yapılacak iade taleplerinin 68.000 TL'yi (2023 yılı için 151.000 TL) aşması halinde, 68.000 TL'yi (2023 yılı için 151.000 TL) aşan kısım Vergi Usul Kanunu'na göre vergi inceleme yetkisi bulunanlarca yapılacak inceleme sonucunda düzenlenecek vergi inceleme raporuna göre iade edilir. 68.000 TL'ye (2023 yılı için 151.000 TL) kadar olan kısım ise, (1A) iade talep dilekçesi ve eklerinin eksiksiz ibraz edilmesi koşuluyla teminat aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin iade edilir.

İade talebi teminat gösterilmesi halinde inceleme sonucu beklenmeksizin yerine getirilecektir. Teminat olarak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde sayılanlardan bir veya bir kaç gösterilebilir. Banka teminat mektuplarının (süresiz-şartsız) paraya çevrilmeleri konusunda hiçbir sınırlayıcı şart taşımaması ve 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunan bankalar tarafından düzenlenmiş olması gerekir. Öte yandan Türkiye'de yerleşik sigorta şirketleri tarafından verilen süresiz ve şartsız kefalet senetlerinin de bu kapsamda teminat olarak gösterilmesi mümkün bulunmaktadır.

Nakden iade talebinin 681.000 TL'ye (2023 yılı için 1.518.000 TL) kadar olan kısmı mükellefle süresinde tam tasdik sözleşmesi düzenlemiş yeminli mali müşavirce düzenlenecek tam tasdik raporu uyarınca iade edilir.

İade talebinin 681.000 TL'yi (2023 yılı için 1.518.000 TL) aşan kısmının iadesi ise vergi inceleme yetkisi bulunanlarca düzenlenen vergi inceleme raporu sonucuna göre yerine getirilir.

Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere, köylere ve sermayelerinin en az %51 veya daha fazlası bu kurumlara ait işletmelere yapılacak iadeler, gerekli belgelerin ibrazı üzerine miktara bakılmaksızın inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getirilir.

Nakden iade edilebilir aşamaya gelen alacağın üçüncü şahısların vergi borçlarına mahsubu talep edilebilir. Bu mahsup işlemine ilişkin verilecek iade talep dilekçesine (1A), Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 429)'nin ekinde yer alan "Üçüncü Kişilerin/Kurumların Vergi Borçlarına Mahsup Talebine İlişkin Liste" eklenir. Bu şekilde yapılan mahsup talepleri düzeltme fişinin onaylandığı tarih itibarıyla yerine getirilir. İade talebinin kısmen mahsuben kısmen nakden olması halinde, söz konusu talepler ayrı ayrı değerlendirilir. Dolayısıyla talebin tümünün nakit iadesi olarak kabul edilerek işlem yapılması mümkün değildir.

Nakden iade talepleri ile ilgili olarak bu bölümde belirtilen dilekçe ve eklerinin ibrazı, talep edilen tutarın tamamı için aranılacaktır.

Bu bölümde yer alan tutarlar her yıl bir önceki yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu miktarların hesabında ise 1.000 Türk Lirasına kadar olan tutarlar dikkate alınmayacaktır.

16.2. Geçici Verginin Mahsubu ve İadesi

Üçer aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

Mahsup işleminin yapılabilmesi için, tahakkuk ettirilmiş geçici verginin ödenmiş olması gerekmektedir. Geçici vergi dönemleri itibarıyla tahakkuk ettirilmiş, ancak ödenmemiş bulunan geçici verginin yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden mahsup edilmesi mümkün değildir.

Tahakkuk ettirilmiş ancak ödenmemiş olması dolayısıyla yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup imkânı bulunmayan geçici vergi tutarları terkin edilir. Terkin edilen geçici vergi tutarı için vade tarihinden terkin edilmesi gereken tarih olan yıllık beyannamenin verilmesi gereken kanuni sürenin başlangıç tarihine kadar gecikme zammı uygulanır.

Ödenen geçici vergi tutarının, geçici verginin ilgili olduğu döneme ilişkin olarak verilen beyanname üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinden fazla olması halinde, mahsup edilemeyen tutar mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Mahsup işleminin yapılabilmesi için yazılı başvuru şartı aranmaz. Söz konusu mahsup işlemi ilgili vergi dairesince re'sen yapılır.

Mahsup işlemi yıllık beyannamenin verildiği tarih esas alınarak yerine getirilir. Mahsubu yapılacak vergi borçları için vade tarihinden, yıllık beyannamenin verildiği tarihe kadar gecikme zammı uygulanır. Mahsup sonucu iadesi gereken miktarın bulunması ve bu tutarın beyannamenin ilgili tablosuna yazılmış olması, mükellefçe yazılı olarak yapılmış iade talebi olarak kabul edilir. Yıllık beyannamenin ilgili tablosunda/satırında gösterilmeyen geçici verginin mahsuben veya nakden iade edilebilmesi için o yılın sonuna kadar elektronik ortamda, 429 Sıra No.lu

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekindeki iade talep dilekçesi (1B) kullanılarak başvuruda bulunulması gerekir.

Geçici verginin gerek mahsuben gerekse nakden iadesinde herhangi bir tutar sınırlaması olmayıp, geçici verginin ödenmiş olması yeterlidir. Geçici vergiye ilişkin iade taleplerinde teminat ve inceleme raporu aranmaz.

16.2.1. Tevkif Yoluyla Kesilen Vergilerin Geçici Vergiye Mahsubu

İlgili dönemler halinde hesaplanan geçici vergiden varsa o hesap dönemi ile ilgili olarak daha önce ödenmiş geçici vergi ve geçici vergiye tabi kazançlarla ilgili olarak tevkif edilmiş vergiler mahsup edilmekte, mahsuptan sonra kalan tutar o dönem için ödenmesi gereken geçici vergi olmaktadır.

Yıllık beyannamenin vergi bildirim tablosunda yer alan geçici vergiye ilişkin satırda, beyannamenin ilgili olduğu geçici vergi dönemlerinde ödenen geçici vergi tutarı (ilgili geçici vergi beyannamelerinin ödenecek geçici vergi satırında yer alan tutarlar toplamı) gösterilir. Yıllık beyannamenin vergi bildirim tablosunun kesinti yoluyla ödenen vergiler satırında ise, o yıl içinde tevkif yoluyla kesilen vergilerin tamamı (geçici vergiden mahsubu yapılan tevkifat tutarları dahil) gösterilir.

16.3. İade Talepleri Başvuru Şekli

İade hakkı doğuran işlemler nedeniyle nakden ya da mahsuben yapılacak iade talepleri, Gelir İdaresi Başkanlığı İnternet Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda, 429 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekindeki ilgili iade talep dilekçeleri kullanılmak suretiyle yapılacaktır.

429 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile vergi kanunları gereği iade hakkı doğuran işlemler nedeniyle nakden veya mahsuben talep edilecek iadelere ilişkin başvuru dilekçeleri, İnternet Vergi Dairesinde “Bilgi Girişi/İade Talep Dilekçeleri” bölümünden alınmaktadır.

İade talep dilekçeleri, İnternet Vergi Dairesi şifresi kullanılmak suretiyle mükellefler veya mükelleflerce yetkilendirilecek serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavir vasıtası ile elektronik ortamda gönderilebilir.

Mükellefler aynı standart dilekçe ile hem mahsuben hem de nakden iade talebinde bulunabilirler. Bu durumda mahsuben iadesi talep edilen tutar için mahsuben iadenin şartları, nakden iadesi talep edilen tutar için nakden iadenin şartları aranır.

Dilekçelere eklenmesi gereken belgeler elektronik olarak eklenir. Elektronik olarak verilmesi mümkün olmayanlar ise vergi dairesine evrak kayıt numarası/ iade dosya numarası belirtilmek suretiyle teslim edilir.

İade taleplerini elektronik olarak yapmak zorunda olan mükelleflerin iade taleplerini elektronik olarak yapmaması durumunda iade talepleri dikkate alınmayacaktır.

Tebliğde yer verilen başvuru şartlarına uygun olmaması nedeniyle iade talebinin dikkate alınmaması, iade hakkını ortadan kaldırmadığı gibi gerekli şartların sağlanması halinde yeniden iade talebinde bulunulmasına da engel değildir.

16.4. Gelir/Kurumlar Vergisi Standart İade Sistemi (GEKSİS)

99 Seri No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde belirtildiği üzere; elektronik ortamda beyanname gönderme zorunluluğu olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 2015 ve izleyen vergilendirme dönemlerine yönelik iade taleplerini Gelir ve Kurumlar Vergisi Standart İade Sistemini (GEKSİS) kullanmak suretiyle yapmaları gerekmektedir.

GEKSİS kontrol raporunun oluşabilmesi için iade talep eden mükellefler tarafından İnternet Vergi Dairesi aracılığı ile bilgi girişi yapılmalıdır. Bu şekilde yapılan bilgi

girişleri iade talep dilekçesi mahiyetinde değildir. İade taleplerini elektronik olarak yapmak zorunda olan mükellefler iade talep dilekçelerini de vermelidir. Standart Gelir/Kurumlar Vergisi İade Talep Dilekçelerini (1A ve 1B) vermeyen ve bilgi girişi yapmayan mükelleflerin GEKSİS kontrol raporu oluşturulmayacaktır.

Mükelleflerin elektronik ortamda gönderecekleri bilgi ve belgeler esas alınarak iadelere yönelik kontrol ve analizler elektronik ortamda yapılacak olup Başkanlığımızca hazırlanan GEKSİS Kontrol Raporu iadeyi yapacak birime sunulacaktır. Mükellefler de oluşturulan GEKSİS Özet Raporuna İnternet Vergi Dairesi aracılığıyla ulaşabileceklerdir.

Diğer taraftan, elektronik ortamda gönderilemeyen diğer belge / liste / tablolar eskiden olduğu gibi kâğıt ortamında dilekçe ekinde vergi dairesine verilecektir.

2015 vergilendirme dönemi öncesi gerçekleşen iade hakkı doğuran işlemlere yönelik iade taleplerinde, düzenleme öncesindeki uygulama geçerli olacaktır.

Ayrıca; sistem ile ilgili olarak ayrıntılı bilgilerin yer aldığı Gelir/Kurumlar Vergisi İade Talebi Girişi Kılavuzuna ve Sık Sorulan Sorulara https://intvrg.gib.gov.tr/GEKSIS_Kilavuz.pdf adresinden ulaşılabilir.

17. DEFTER – BEYAN SİSTEMİ

Defter-Beyan Sistemi; serbest meslek kazancı elde eden mükelleflerin kayıtlarının elektronik ortamda tutulmasına, bu kayıtlardan mükelleflerin defterlerinin elektronik olarak oluşturulmasına, saklanmasına ve ibrazına, vergi beyannameleri, bildirim ve dilekçelerin elektronik ortamda Başkanlığın elektronik beyan ve bildirim sistemleri aracılığıyla verilebilmesine, elektronik ortamda belge düzenlenebilmesine imkân tanıyan ve kapsamda yer alan mükelleflerin Gelir İdaresi Başkanlığı veri tabanında yer alan diğer bilgilerini mükelleflerin bilgisine sunan bir sistemdir.

Serbest meslek kazancı elde eden mükelleflerin Sistemi kullanmaları zorunludur.

Takvim yılı içerisinde mükellefiyet tesis ettiren ve söz konusu Sistemi kullanmak zorunda olan mükellefler, kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdiği kişiler aracılığıyla işe başlama bildiriminin verildiği günü izleyen yedinci iş günü mesai saati sonuna kadar gelir vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuru yapacaklardır. Söz konusu başvuru işe başlama bildiriminin verildiği günü izleyen yedinci iş gününün sonuna kadar www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden de yapılabilecektir.

Sisteme, vergi dairelerinden İnternet Vergi Dairesi işlemlerini kullanmak üzere alınan “kullanıcı kodu” ve “şifre” bilgileri ile www.defterbeyan.gov.tr adresi üzerinden giriş yapılacaktır. İnteraktif Vergi Dairesi uygulaması ile de Defter-Beyan Sistemine erişim mümkündür. Sisteme giriş yapılarak gelir ve gider kayıtları elektronik ortamda gerçekleştirebilir, defterler bu kayıtlardan hareketle elektronik ortamda oluşturabilir, saklanabilir ve beyannameler hazırlanarak onaylanabilecektir. Diğer taraftan fatura, serbest meslek makbuzu gibi belgeler elektronik ortamda düzenlenebilecektir.

Defter-Beyan Sistemini meslek mensubu aracılığıyla kullanan mükellefler de Sistemi, herhangi bir işlem yapmadan bilgilenme amacıyla görüntüleme yapmak suretiyle kullanabileceklerdir.

18. DİĞER HUSUSLAR

18.1. Bildirim Yükümlülüğü

Serbest meslek erbabı mükelleflerin;

- İşe başlama,
- Değişiklikler (adres değişikliği, iş değişikliği, işletmede değişiklik),
- İş bırakma,

hususlarını/durumlarını vergi dairesine bildirmeleri zorunludur.

18.1.1. İŖe Başlama

İŖe başlama bildirimi, serbest meslek erbabı tarafından imzalanarak kendilerince veya Avukatlık Kanununa göre ruhsat almış avukatlar veya 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarınca iŖe başlama tarihinden itibaren **10 gün** içinde İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda ya da ilgili vergi dairesine kâğıt ortamında yapılır.

İŖe başlama bildiriminin, serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavirler aracılığıyla düzenlenmesi halinde, bildirim bu kişiler tarafından da ayrıca kaşe/mühür basılmak suretiyle imzalanır.

Bununla birlikte serbest meslek erbabının iŖe başladıkları ayı izleyen 3 üncü ayın sonuna kadar e-Serbest Meslek Makbuzu uygulamasına dâhil olmak için gerekli başvuruyu yapmaları gerekmektedir.

18.1.2. Değişiklikler (Adres Değişikliği, İŖ Değişikliği, İşletmede Değişiklik)

Serbest meslek erbabının adres, iŖ veya iŖ yerlerinde meydana gelen değişiklikleri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 1 ay içerisinde İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda ya da vergi dairesine kâğıt ortamında bildirmesi gerekmektedir.

18.1.3. İŖi Bırakma

Vergiye tabi olmayı gerektiren muamelelerin tamamen durdurulması ve sona ermesi iŖi bırakmayı ifade eder. Serbest meslek erbabından iŖi bırakanların, bu durumu 1 ay içerisinde İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda ya da vergi dairesine kâğıt ortamında bildirmesi gerekmektedir.

18.2. Muhafaza ve İbraz Yüklümlülüğü

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı, tuttukları defterler ile bu defter kayıtlarının dayanağını oluşturan vesikaları ilgili buldukları yılı takip eden takvim yılından başlayarak 5 yıl süre ile muhafaza etmeye ve yetkili makam ve memurların talebi üzerine ibraz etmeye mecburdurlar.

18.3. Tevsik Zorunluluğu

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinde, mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirme ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirleme hususlarında Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Bu yetkiye dayanılarak tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar tarafından düzenlenen belgelerle tevsiki uygulamasının usul ve esasları 469, 479, 480 ve 540 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değişik 459 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirlenmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığına tanınan yetkiye istinaden;

- Birinci ve ikinci sınıf tüccarların,
- Kazancı basit usulde tespit edilenlerin,
- Defter tutmak zorunda olan çiftçilerin,
- Serbest meslek erbabının,
- Vergiden muaf esnafın,

kendi aralarında yapacakları ticari işlemler ile nihai tüketicilerden mal ve hizmet bedeli olarak yapacakları **7.000 TL**'yi aşan tahsilat ve ödemelerini, aracı finansal

kurumlar (5411 sayılı Kanun'da tanımlanan banka, 6493 sayılı Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları, 6475 sayılı Kanun'a göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı A. Ş.) kanalıyla yapmaları ve bu tahsilat ve ödemeleri söz konusu kurumlarca mevzuatlarına göre düzenlenen belgelerle (dekont, hesap bildirim cetveli, alındı vb.) tevsik etmeleri zorunludur.

Tevsik zorunluluğu kapsamında olanlardan araç kiralama faaliyeti ile uğraşanların vermiş oldukları motorlu kara taşıtı ve motorlu kara aracı (13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile 18/7/1997 tarihli ve 23053 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğine göre tescile yetkili kuruluşlarca kayıt ve tescil edilmesi zorunlu olmayan taşıt ve araçlar hariç) kiralama hizmetlerine ilişkin tahsilat ve ödemelerin ise yukarıda belirtilen hadle sınırlı kalınmaksızın, aracı finansal kurumlar tarafından düzenlenen belgeler ile tevsik edilmesi zorunludur.

Tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması, bu zorunluluğu ortaya çıkaran işleme ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu'nda yer alan belgeleri düzenleme zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

19. SERBEST MESLEK KAZANCININ BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

ÖRNEK 1: Mükellef (D)'nin serbest muhasebeci mali müşavirlik faaliyetinden 2022 yılında elde ettiği serbest meslek kazancı 380.000 TL'dir. Mükellefin iki konuttan elde ettiği kira geliri toplamı 160.000 TL'dir.

Mükellef, gayrisafi konut kira geliri olan 160.000 TL'den götürü gider usulünde gayrimenkul sermaye iradının %15'i olan (160.000 X %15) 24.000 TL'yi gider olarak indirecek ve bakiye 136.000 TL'yi gayrimenkul sermaye iradından dolayı matrah olarak beyan edecektir. Mükellef, serbest meslek kazancını yıllık beyanname ile

bildirmek zorunda olduğundan Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinde yer alan kira gelirleri için belirlenen 2022 yılı için 9.500 TL'lik mesken istisnasından yararlanamayacaktır.

Mükellef (D), serbest meslek kazancından dolayı yıllık gelir vergisi beyannamesi verecektir.

Serbest meslek kazancı ile konut kira geliri tutarının toplamı olan (380.000 + 136.000) 516.000 TL'yi beyan edecektir.

Mükellef (D)'nin 2022 yılı kazancı üzerinden hesaplanan gelir vergisi aşağıdaki gibi olacaktır.

Serbest meslek kazancı	380.000 TL
Gayrimenkul sermaye iradı (konut)	160.000 TL
Götürü gider (160.000 X %15)	24.000 TL
Safi kira geliri (160.000 – 24.000)	136.000 TL
Vergiye tabi gelir (380.000 + 136.000)	516.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	160.500 TL

* Bu örnekte, mükellefin yıl içinde ödediği geçici vergi, tevkif suretiyle kesilen vergiler ve giderler dikkate alınmamıştır.

ÖRNEK 2: Diş hekimii Mükellef (E)'nin kendi muayenehanesi bulunmaktadır.
Mükellef (E) 2022 yılında;

- Diş Hekimliği hizmetinden toplam 630.000 TL hasılat elde etmiştir.
- Mesleki giderleri toplamı 210.000 TL'dir.
- Yıllık 40.000 TL Bağ-Kur primi ödemiştir.
- Küçük çocukları için 35.000 TL sağlık sigortası primi ödemiştir.
- Bireysel emeklilik sistemi katkı payı olarak 15.000 TL ödemiştir.

Sağlık sigortası için ödenen primin tamamı, beyan edilen gelirin %15'ini (380.000 X %15 = 57.000) ve 2022 yılı asgari ücretin yıllık brüt tutarını (68.850 TL) aşmaması şartıyla indirim konusu yapılabilir. Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları hiçbir suretle yıllık beyanname vergi matrahının tespitinde indirilemez.

Mükellef (E)'nin 2022 yılı kazancı üzerinden hesaplanan gelir vergisi aşağıdaki gibi olacaktır.

Gayrisafi hasılat toplamı	630.000 TL
İndirilecek giderler toplamı	210.000 TL
Bağ-Kur primi	40.000 TL
Beyan edilecek serbest meslek kazancı [630.000 – (210.000 + 40.000)]	380.000 TL
Sağlık sigortası primi	35.000 TL
Vergiye tabi gelir (matrah) (380.000 – 35.000)	345.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	100.650 TL

*Bu örnekte, mükellefin yıl içinde ödediği geçici vergi ile tevkif suretiyle kesilen vergiler dikkate alınmamıştır.

ÖRNEK 3: Avukatlık faaliyetinden dolayı serbest meslek erbabı olan Mükellef (F), 2022 yılında 500.000 TL gayrisafi hasılat elde etmiştir. Türkiye Kızılay Derneğine makbuz karşılığı 5.000 TL bağış yapmıştır. Mükellef (F)'nin faaliyeti ile ilgili olarak yapmış olduğu genel gider tutarı ise 60.000 TL'dir.

Mükellef (F), ayrıca yazmış olduğu kitapla ilgili olarak bir yayın kuruluşundan 50.000 TL telif kazancı elde etmiş olup, telif kazancı üzerinden yıl içinde (50.000 X %17) 8.500 TL tevkifat yapılmıştır.

Mükellef (F)'nin elde etmiş olduğu 50.000 TL tutarındaki telif kazancı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 880.000 TL) aşmadığı için 18 inci madde kapsamında gelir vergisinden istisna olduğundan beyan edilmeyecek ve yıl içinde yapılan 8.500 TL tutarındaki tevkifat nihai vergi olacaktır. Tevkif edilen vergi beyanname üzerinden mahsup edilemeyecektir.

GVK'nın 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendine göre, Türkiye Kızılay Derneğine makbuz karşılığında yapılan 5.000 TL olan bağışın tamamı gelir vergisi beyannamesinde indirebilecektir.

Mükellefin serbest meslek kazancı ile ilgili olarak gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Gayrisafi hasılat toplamı	500.000 TL
İndirilecek giderler toplamı	60.000 TL
Beyan edilecek serbest meslek kazancı (500.000 – 60.000)	440.000 TL
Diğer İndirimler (bağış 5.000 TL)	5.000 TL
Vergiye tabi gelir (matrah) (440.000 – 5.000)	435.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	132.150 TL

*Bu örnekte, mükellefin yıl içinde ödediği geçici vergi ile tevkif suretiyle kesilen vergiler dikkate alınmamıştır.

ÖRNEK 4: Serbest meslek erbabı olan inşaat mühendisi Mükellef (G)'nin 2022 yılında 600.000 TL gayrisafi hasılatı, 250.000 TL indirilecek gideri bulunmaktadır. Ödevli bakmakla yükümlü bulunduğu çocuğu için 1. dereceden engellilik indiriminden yararlanmakta olup, ayrıca yıl içinde 40.000 TL Bağ-Kur primi ödemiştir. Bu verilere göre beyan edilecek serbest meslek kazancı şöyle olacaktır.

2022 yılı için aylık engellilik indirimi tutarı birinci derece engelliler için 2.000 TL olarak belirlenmiştir. Mükellef (G) bakmakla yükümlü olduğu çocuğu için 1. derece engellilik indiriminden yararlanmakta olduğundan, yıllık engellilik indirimi tutarı (2.000 TL X 12) 24.000 TL' dir.

Gayrisafi hasılat toplamı	600.000 TL
İndirilecek giderler toplamı	250.000 TL
Serbest meslek kazancı (600.000 – 250.000)	350.000 TL
Bağ-Kur primi	40.000 TL
Engellilik indirimi tutarı 2022 yılı için yıllık (2.000 X 12)	24.000 TL
Beyan edilecek serbest meslek kazancı [350.000 – (40.000 + 24.000)]	286.000 TL
Vergiye tabi gelir (matrah)	286.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	80.000 TL

*Bu örnekte, mükellefin yıl içinde ödediği geçici vergi ile tevkif suretiyle kesilen vergiler dikkate alınmamıştır.

ÖRNEK 5: Veteriner Hekim olarak faaliyette bulunan Mükellef (H)'nin 2022 yılında elde ettiği serbest meslek kazancı ve işyeri kira gelirin e ilişkin olarak gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Serbest meslek kazancı	400.000 TL
GMSİ (brüt işyeri kira geliri)	150.000 TL
Götürü gider (150.000 X %15)**	22.500 TL
Safi kira geliri (150.000 – 22.500)	127.500 TL
Beyan edilecek gelir toplamı (400.000 + 127.500)	527.500 TL
Vergiye tabi gelir (matrah)	527.500 TL
Hesaplanan gelir vergisi	164.525 TL

* Bu örnekte, mükellefin yıl içinde ödediği geçici vergi ile tevkif suretiyle kesilen vergiler dikkate alınmamıştır.

** Mükellef, gayrimenkul sermaye iradı yönünden götürü gider yöntemini seçmiştir.

Mükellef (H), 400.000 TL serbest meslek kazancı için yıllık gelir vergisi beyannamesi verecektir. Serbest meslek kazancı ile brüt işyeri kira gelirin toplamı (400.000 + 150.000= 550.000 TL), 2022 yılı beyanname verme sınırını (70.000 TL) aştığından, yıllık gelir vergisi beyannamesine iş yeri kira geliri de dâhil edilecektir.

ÖRNEK 6: Ressam (I), 2022 yılında muhtelif tarihlerde sattığı resimler karşılığında 980.000 TL hasılat elde etmiştir. Ressam (I)'ya yapılan söz konusu ödemeler üzerinden, 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca %17 oranında (166.600 TL) gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır. Ressam (I)'nın, bu faaliyeti ile ilgili olarak yapmış olduğu ve tevsik edebildiği giderlerinin toplamı 70.000 TL'dir. Ressam (I), yıl içinde eşi ve çocukları için 90.000 TL eğitim ve sağlık harcaması yaparak faturası bulunmaktadır.

Ressam (I)'nın, yaptığı resimler 5846 sayılı Kanun hükümlerine göre Kültür ve Turizm Bakanlığınca eser olarak kayıt-tescil edilmiştir.

Ressam (I)'nın, resimleri her ne kadar 193 sayılı Kanunun 18 inci maddede sayılan eserler kapsamında değerlendirilse de elde ettiği kazanç yılsonu itibarıyla (980.000 TL-70.000 TL) 910.000 TL, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 880.000 TL) aştığından söz konusu istisnadan faydalanılması mümkün bulunmamaktadır.

GVK'nın 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine göre, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları; beyan edilen gelirin %10' unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla indirim konusu yapılabilecektir.

Bu durumda, beyan edilen gelirin %10'u (910.000 X %10) 91.000 TL olduğundan Ressam (I), 90.000 TL olan eğitim/sağlık harcamasının tamamını indirebilecektir.

Buna göre, Bay (I)'nin beyanı aşağıdaki gibi olacaktır.

Serbest meslek kazancı	980.000 TL
İndirilecek giderler toplamı	70.000 TL
Beyan edilecek gelir toplamı (980.000 – 70.000)	910.000 TL
Eğitim sağlık harcaması	90.000 TL
Vergiye tabi gelir (910.000 – 90.000)	820.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	266.900 TL
Mahsup edilecek gelir vergisi	166.600 TL
Ödenmesi gereken gelir vergisi (266.900 – 166.600)	100.300 TL

Yukarıdaki sayısal örneklerde beyannameye dâhil edilen kazanç ve iratlarla ilgili olarak yıl içinde tevkif yoluyla kesilen vergilerin bulunması halinde, söz konusu tutar hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

ÖRNEK 7: Avukat olarak faaliyet gösteren Bayan (J)'nin 2022 yılı faaliyet bilgileri aşağıdaki gibidir:

- Avukatlık faaliyetleri karşılığında brüt 700.000 TL hasılat elde etmiş olup söz konusu hasılat üzerinden yıl içinde %20 oranında 140.000 TL gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır.
- Mükellef (J)'nin 120.000 TL yıllık mesken kira geliri bulunmakta olup kira gelirinin tespitinde götürü gider usulü seçilmiştir.
- Mükellef (J), yazmış olduğu kitaplardan 150.000 TL telif ücreti almış olup kendisine yapılan bu ödemelerden 25.500 TL gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır.
- İkametgâhını aynı zamanda iş yeri olarak kullanan Mükellef (J) kiraladığı daire için yıllık 180.000 TL kira bedeli ve 60.000 TL tutarında aydınlatma, ısıtma, su gideri ödemiştir.

- 50.000 TL Bağ-Kur primi ödemiştir.
- Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı 5.000 TL bağışta bulunmuştur.
- Avukat (J)'nin GVK'nın mükerrer madde 121'de belirtilen şartları sağlamış olduğu tespit edildiği anlaşıldığından %5 vergi indirimine hak kazanmıştır.

Buna göre;

Mükellef, konut kira geliri olan 120.000 TL'den götürü gider usulüne göre kira gelirinin %15'i olan (120.000 X %15) 18.000 TL'yi gider olarak indirebilecek ve gayrimenkul sermaye iradından dolayı 102.000 TL'yi (120.000 – 18.000) matrah olarak beyan edecektir. Mükellef, serbest meslek kazancını yıllık beyanname ile bildirmek zorunda olduğundan dolayı kira gelirleri için belirlenen 2022 yılı için 9.500 TL'lik mesken istisnasından yararlanamayacaktır.

Mükellef (J)'nin elde etmiş olduğu 150.000 TL tutarındaki telif kazancı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2022 yılı için 880.000 TL) aşmadığı için 18 inci madde kapsamında gelir vergisinden istisna olduğundan beyan edilmeyecek ve yıl içinde yapılan 25.500 TL tutarındaki tevkifat nihai vergi olacaktır. Tevkif edilen vergi beyanname üzerinden mahsup edilemeyecektir.

Bayan (J), ikametgahını aynı zamanda işyeri olarak kullandığından kira için ödediği 180.000 TL'nin tamamını ve genel giderler için ödediği 60.000 TL'nin yarısı olan 30.000 TL'yi kazancından indirim konusu yapabilecektir.

Avukat Bayan (J), 2022 takvim yılı için ödediği 50.000 TL tutarındaki Bağ-kur primini gider olarak indirebilecektir.

GVK'nın 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendine göre, Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığında yapılan 5.000 TL olan bağışın tamamı gelir vergisi beyannamesinde indirebilecektir.

Toplam serbest meslek hasılatı (700.000)	700.000 TL
Toplam giderler - Kira 180.000 - Aydınlatma, ısıtma, su 30.000	210.000 TL
Serbest meslek kazanç tutarı (700.000 – 210.000)	490.000 TL

Yukarıda yapılan açıklamalara göre mükellefin 2022 yılı gelir vergisi beyannamesi aşağıdaki gibi düzenlenecektir.

Serbest meslek kazancı	490.000 TL
Gayrimenkul sermaye iradı (Konut kirası)	120.000 TL
Giderler (Götürü) (120.000 X %15)	18.000 TL
Safi irat (Kira)	102.000 TL
Toplam gelir (490.000 + 102.000)	592.000 TL
Bağ-Kur primi	50.000 TL
Bağış ve yardımlar	5.000 TL
Vergiye tabi gelir [592.000 – (50.000 + 5.000)]	537.000 TL
Hesaplanan gelir vergisi	167.850 TL
Hesaplanan vergi indirimi tutarı (167.850 X %5)	8.392,5 TL
Kesinti yoluyla ödenen vergiler	140.000 TL
Ödenmesi gereken gelir vergisi [167.850 – (8.392,5 + 140.000)]	19.457,5 TL

**2022 Yılına Ait Gelir Vergisi Beyannamenizi 1-31 Mart 2023
Tarihleri Arasında Defter Beyan Sisteminden Vermeyi Unutmayınız.**

Sorularınız İçin;

Beyannameleriniz İçin;

**DEFTER
BEYAN
S İ S T E M İ**

Ayrıntılı Bilgi İçin

DEFTER BEYAN SİSTEMİYLE

**VERGİDE
DİJİTAL DÖNÜŞÜM
DEVAM EDİYOR**

www.defterbeyan.gov.tr

gibsosyalmedya